

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny felvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

Folyó 2dik félévi (julius-decemberi) teljes számú példányokkaszolgálhat még a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Névmagyarítás; jöjünk a megye és centralisatióval tisztába VII. (folyt.); nézetek a Tiszaszabályozásról; Békésmegyei tisztviselői viszonyairól; viszszaemlékezés Győrre; az erd. orsz. gyűlésre meghívottak névsora; jelentés a zay-ugróci posztógyáról; budapesti napló) **Amerika.** (Paredes tábornok kormányzás elleni felkelése; a forradalmiak nyilatkozványa; a mexicói tábor megindul az amerikaiak ellen; elegy) **Portugália.** (A' bocsánattal megajándékozott portugál szükevények viszszaértéte Lissabonba; a' combrai jüta; elegy) **Anglia.** (A' jul. 13ki alsóház ülése; a' jul. 13ki dublini repaalgylés; katonai kegyetlenség; elegy) **Franciaország.** (Ismét szerencsétlenség a' központi vasuton; a' National megjegyzései a' folyvást növekedő jöllétről.) **Olaszország.** (Rómában a' pápai kegybocsánat kihirdetése 's nép általi fogadtatása.) **Törökország.** (Tanácskozások az utemákat illető reform-szabályokról.) **Elegyhir.** **Értesítő;** dunavízállás.

Magyar- és Erdélyország.

Őcs. 's ap. kir. Főlsége Gebhardt Ferdinándnak vezetéknévét „Kemény”-re változtathatni kegy. megengedte.

Jöjünk a megye és centralisatióval tisztába. VII. (Folyt.)

Mármost, ha mindezek után ama kérdést tennők: vajjon mivel nyujt a' centralisatió nagyobb vagy több biztosítékot, mint a' megyerendszer? — ugyan mi lenne a' felelet? Talán azt mondjátok: a' felelős kormány nagyobb biztosíték, mint a' megyerendszeri előző módok? vagy tán azt mondjátok: hogy a' nemzet központositott erejének manifestatiója a' centralisatióval parlamentben nagyobb biztosíték a' törvények megtartására, mint a' megye? Egyebet e kettőnél nem mondhattok. Igen, urak; de hiszen a' megyerendszer, azon részére a' végrehajtásnak, mellynek maga nem organuma, de organuma a' kormány, ennek felelősséget is föltételezi 's így a' megyerendszer a' felelősség eszméjét teljesen úgy megkívánja, mint a' centralisatió. 'S ebben csak az a' különbség a' két rendszer között, hogy míg centralisatióban a' kormány a' felsőbb és alsóbb körü végrehajtásért egyenlőn felelős: addig a' megyerendszer mellett (miután itt az alsóbb körü végrehajtás kizárólag a' megye által kezeltek) már csak a' felsőbb körü, vagy is az országot egyetemesen illető végrehajtásért tartozik felelettel a' kormány. — A' nemzet központositott erejü manifestatiója pedig centralisatióban is hol és hogyan történik? nemde csak a' parlament által? De hát nekünk nincs diétánk = parlamentünk? Sőt nem mutatuk é megkézelfogható-világosan, hogy míg megyerendszerünk mellett a' nemzet kötelező befolyást gyakorol a' törvényhozáshoz: addig centralisatióban csupa szerencse, ha a' nemzetakarati nyilatkozványa legkisebb figyelembe vétetnek? — Így így, uraim, lássák át önök, hogy megyerendszer mellett nem az lehet a' panasz, hogy el é garancia nincs, de talán inkább, hogy sok is van 's így a' nemzet nagyon is rá bizza magát alkotmányos gépezetére. Ugyde jól jegyezzük meg, hogy a' megye nem olly inorganicus gép, melly emberi erő hozzájárulása nélkül örzi meg az alkotmányos szabadságot: a' megye ép az emberek, a' nemzet folytonos éber közrehatását föltételezi, hogy élénkségekben tartassék; 's ekkép csak úgy bizhatjuk a' megyére alkotmányos üdvünket, ha magunk adunk életet neki. Ugy látszik, a' magyar azt hitte, hogy a' megye magát az ó inertiájával meg ellenőrséggel már minden bajtól képes megmenteni. Ezen elhittség okozta főleg, hogy a' második, szinte alkotmányos és szinte életfontosságú biztosítékot, a' kormány felelősséget elhanyagoltuk.

A' magyarok azon része (bár ez ugyan csak kevés részecske), melly ma centralisálni akarna, ismét olly egyoldalúsági hibát készül elkövetni. Eddig a' megyét tartottuk fen 's elhanyagoltuk a' kormány felelősséget: ma emezt követeljük 's el akarjuk dobni a' azt. Mindig biczegünk! Hol jobb, hol bal lábunkat hiszszük nélkülözhetőknek: holott a' józan nézet mindkét lábunk egyenlő épségét föltételezi arra, hogy egyenesen és erősen járjunk.

IV. Még néhány scholiont, ha nem leszünk alkalmatlanok.

1) scholion: — Centralistáink így szólnak: „a' megye mellett nem találjuk fel az országban az országot. Mi e' mondást egyenesen nem impugnáljuk. Hanem bátrak vagyunk kérdezeni: hát Párisban inkább ben van az ország, mint ez 52 megyében? vagy a' francia miniszter-kabinet-

ben inkább ben van, mint megyéink általa' magyar kormányban. Önök azt mondják, hogy Páris concentrálja az ország összes ereit: — ezt megengedjük önknek, ugyan csak ebből magyarázván, hogy a' departementokban, választások idején kívül, olly tespédő a' politikai lég, hogy bizton felállithatjuk az arányt: Párisban képes minden departement 1: 100hoz. — És aztán a' megyerendszer zárja ki a' lehetőséget, miszerint az ország összes műveleti concentrice tartassanak? A' megye akadályozza talán, hogy egy országos közlekedési, folyam- csatorna- vasut- rendszer létesüljön? A' megye akadályozza: hogy minden törvény Ungban ép úgy megtartassék, mint Baranyában? 'stb.

Önöknek igazi bünbak ez a' megye: — Ha azt mondja valaki, hogy nem találja az országban az országot: ezt ne a' megye ének tulajdonítsa. Nem a' megye-rendszer állít fel annyi külön érdekot, láncokat, gátokat. Ha akár képviselői, akár census-rendszer létesül, akkor a' megye mellett sem fog panaszkodni senki.

2) scholion. — A' megyerendszer elméletébe mély bepillantással mondta néhány év előtt a' P. Hirlapban Pulszky Ferencz, hogy a' romlott, miveletlen nép e' rendszer mellett a' haladásnak ellensége: míg a' mivelt, munkás, erkölcsös népek a' megye talán a' legcélszerűbb haladási organum. Ezt csak futólagos megjegyzésül azoknak, kik olly sokszor kongatják amaz üres hangot, mintha a' megye csupán alkotmány-conservatióra, de egyáltalában nem a' polgársodás és anyagi jólétbeni előhaladásra való institutió. Neveljétek a' népet 's ha jogot adtok neki a' megyében, hiánytekek el: — mesteri gőzkocsit eresztette k a' legjobb vasutnak.

3) scholion. — A' centralistáknak egy talismánjuk van, az öszpontositott physico-moralis erő.

De a' megyebáratoknak is van egy talismánjuk. Mi így gondolkozunk: a' státuséletben soha de soha nem szabad kialudni azon tűznek, melly a' társaság elemeit folytonos és egyenlő életmelegségben tartani van rendeltetve. Ezért kellenek institutiók, mellyek örökös ingert nyujtsanak a' nemzet tagjainak, ápolni vestakint ama szent tüzet megszűnetlenül. Kellenek olly institutiók, mellyek nem nagy ügygyel bajjal, indíták működésnek a' nemzettestet, hanem minél több érdekekkel és jogokkal kínálkozva, biztos-szeliden ösztönözzék munkás részvételre a' honpolgárokat.

Kellenek olly institutiók, mellyek rendszerített módok által rendes időszakokban kötelezősége tegyék a' jogot: amaz életmelegségnek tápot nyujtani.

4) scholion. — Sokan és sokszor mondák már azt is, hogy megyéinkben a' juridicumok különítessenek el a' politicumoktól. Mi ezen állítást olly száraz általánosságban soha nem értettük. Csak gyanítjuk, miszerint az alatt bizonyos vágy lappang: a' tisztikart megyéinkben minden politikai közrehatásból kivételzetni 's ezen tért egészen a' független Rendekek számára biztosítani. Ám mi e' vágyban sem osztozunk olly föltétlen alakban. Nekünk is van e' részben saját ohajtásunk, de ez egy kicsit másképp néz ki. Elmondjuk. A' megye mint collectiv hatóság minden megyei tagnak közrehatását föltételezi; kizárni tehát valakit gyűléseken akár jogügyi akár politikai tanácskozásból, azért, mivel p. o. s z o l g a b i r ó, sem nem lehet, sem nem szabad. Azonban „a' megyei tisztviselők (bírák és bírák egyenlőn) mint fizetett hivatalnokok, a' megyének, mint illyennek, alája rendeltetvék. Továbbá, a' megye senkinek, saját körében, nem felelős: a' tisztikar ellenben a' megyének számolni tartozik. A' megye örökös és solidaris testület: a' tisztikar változó 's minden tagjában külön-külön felelős.“ Illy különbözettek mellett, ha a' gyakorlat nem mutatta volna is ki számtalan példában e' két elem egyenlő joguságának káros létét: már a' priori is igen sok elhatározó tekintet tanácsolja, miszerint e' két elem mindenkben egy jogot, egyenlő befolyást ne gyakoroljon. Szükség tehát, igenis, a' megyei tisztikart a' független Rdektől különbözően jogképesíteni. — Hanem miben álljon ezen jogképségi különbség? felelet: csupán abban, hogy a' megyei független Rdek eldöntő, a' tisztviselők pedig értesítő szavazattal birjanak a' tanácskozásban. Ez az egész. Ekkép tudományukat, szakbeli értesítéseket, felvilágosításait nem fogja a' megye nélkülözni; csak függettegg állásuk károsra lehetó oldala paralyssálatat az által, hogy midőn a' tanácskozás végén elnök a' szavazatokat megszámlálja: ekkor csupán a' független Rdek egyedeit veendi tekintetbe.

Egynémelly tábla biró erre talán azt fogja ellenvetni: „bizony szép gyanúsítás! hát a' megyék tisztviselő kara általában még azt sem érdemli, hogy a' jus bonae existimationis neki megadassék?“ De táblabíró urak! mi másképp nézzük ám a' dolgot. Nem akarjuk mi megkurtítani legkisebbé is a' tisztviselőben az alkotmányos polgárt (vagy ha tetszik, az embert); mert hiszen javaslatunk mellett, ha p. o. X. tiszti ügyész a' legokszérűbb véleményét adá elő értesítőleg: ugyis óvele szavaz a' közönség 's így ő mentve van, mint alkotmányos polgár. De már a' tisztviselőt, mint illyet, nem tekintheti úgy (felebbi okainknál fogva), mint a' független Rdek bármely tagját. —

Értsük meg tehát egymást. Nem a' tisztviselőtől tartunk miszemély szerint, midőn csak értesítő szavazattal ruházzuk fel őt, hanem az öszpontositandó hatalom iránt vagyunk azon igen megbocsható előre vigyázattal, hogy az, ha a' megye tisztviselőjét megvesztegethetné is, hasznót e' megvesztéget t b ő l n e h u z z o n. Itt tehát a' tisztviselő legkevesbet sem panaszkodhatik, sőt hiszen ő egészen fedezve van: mert ő szintugy előadhatja saját legbensőbb meggyőződését, valamint akarki's ha talpraesettet mond, befolyó is a' végzése alakításába hathatósan, j ő t tehát szavazata által mindig eszközölhet; csupán voksának azon hatását, melly árthatmas lehet, a' hatalom iránti elővigyázatból paralyssálatjuk.

Tagadhatlan, némi piczinyded érintés a' tisztviselők személyére is háru; mert ha őket föltétlenül megvesztegethetleneknek tartanók, akkor olly szavazat-különbségnek helyet nem kellene adnunk. De uraim, nem örülhet é minden alkotmányserető megyei tisztviselő annak, hogy ekkép megmentetik minden gyanúsithatástól?

5) scholion. — Egy gyöngye van a' megyének, egy drágaköve alkotmányunknak, mellyet a' centralisták megtámadnak: az utasítási jog. Bár melly mást támadjon meg akarki jogaink közül, el tudjuk tűrni — ha nem segethetünk — férfiasan. De ezen páratlan czikket, ha megtámadás érendi, ha féltelünk kellend azt az elvesztéstől f e l k i á l t a n d u n k: „i s t e n! ne bocsásd meg nekik, a' mit cselekesznek; mert ok maguk okai, hogy nem tudják, mit cselekesznek.“ — — — Nincs tárgy, mellyről írni, mellyet erőnk szerint kifejezni, nagyobb vágy élne bennünk. De isten tudja, valami magasztos, hogy ne mondjam, szent pietás nem enged tollat fogni e' vágyunk telje s kielégítés ére. Jól ismerjük mi a' kövér salakot, melly ezen gyöngyét a' megyének belepi; jól tudjuk, hogy ezen rászáradt salaktól azt meg kell tisztítani, ha czélszerű hasznát akarjuk venni. Nem is vagyunk mi belészeretve szennyos foszlány takarójába az utasítási jognak: egyedül a' l é n y e g a z, mit valódi, megbecsülhetetlen gyémánt-darabnak tartunk alkotmányunk pártolásában.

Itt csak néhány töredék-gondolat e' páratlan alkotmányos jogról.

Azoknak, kik az utasítás-jog czéljába nem hatottak, megjegyezzük, mikép ezen jog arravaló, hogy a' nemzet a' törvényhatóságot ne csupán eszmében birja, de valósalósal g g a l g y a k o r o l h a s s a i s; arra való, hogy a' nemzet saját akarátját ne csupán szenvedőleg esen nyilvánithassa, de hatályosan sürgethesse is. Nézzetek Angliába, hol e' czélért olly practico-impracticé küzd a' meetingező nép; 's nézzetek minden más centralisált alkotmányos országba Európában: milly szellemi törekvés mutatkozik mindenhol, a' nemzetakarati tevőleges nyilatkozványaikat utat egyengetni! De minden efféle küzdelem hiábavaló: a' czélt csak kötelezési utasítás-jog eszközölheti. Már megmondtuk, hogy a' népgyűlés adhat ugyan petitiókat; de ezeket senki sem tartozik — ha nem akarja — figyelembe venni: míg mi követeinket kötelesekké tehetjük arra, hogy akaratunkat törvényvé alakításban mindent kövessenek el. Utasítás-jog nélkül nem vagyunk biztosak: vajjon fogjuk é nemzetakarati b i z o n y o s t ö b b s é g által kifejezhetni a' parlamentben? azaz, soha nem vagyunk biztosak: vajjon a' nemzetakarati képviseltek é a' törvényhozáshoz? S ez minden bajnál nagyobb baj; ez státuséletben az alkotványos és nem-alkotványos lét felett határoz. — Centralisatióban, meglehet, igen szép, igen nagyszerű eszméket nyilvánít a' törvényhozás, az is meglehet, hogy néha eltalálja egészen a' nemzet akarátát; de ez legjobb szándék mellett is csak mindig találok marad. 'S hogy rendezsen a' nemzetakarati nyilatkozék a' törvényhozáshoz, a' nem-

zetakarát tisztán, egészben, — no ezt ott, hol a képviselő senkinek sem felelős, nem várhatni soha. Már mondtuk, hogy hol nem közvetlenül maga a nemzet alkotja törvényeit, de e hatalmat választottai által kezelteti: ezen választottaknak, ha az alkotvány nem akar rövid időn chimaerává fajulni — felelősnek kell lenniük. — Itt csak azon kérdést intézzük elleneinkhez: ugyan miért gondolják ők, hogy, míg minden alkotványos eljárásnál szükséges a felelősség, csak épen a törvényt alkotó kamarából kell annak kimaradni? kimaradni akkor is, ha a nemzet helyett képviselő ülnek ott? — Mi azt valljuk, hogy ha nem nagyobb, bizonyosan nem is kisebb a szükség itt is a felelősségre, a nemzet ellenőrségére.

Szokták némelyek nem csekély pathoszzal mondani: „hja! ha a képviselő a maga meggyőződésében köve van a idegen főnek idegen szülöttségét kell neki ápolni a nagává tennie: ekkor ő soha nem lehet az a szorgalmas, az a bölcs törvényhozó, mint ha önféjét szabadon követné. No, ez igazán üres pathosz; mert ha valakit oly igen bánt az öngondolat nyilváníthatása, hiszen ebben soha sem akadályozza őt az utasítás.

Emlékezzünk egy követre, kinek szokássá vált modora vala, beszédjét rendszerint önmeggyőződése ékes előterjesztésével kezdeni; csak miután azt, a mit ő (maga) szeretett volna, előadta a szavakat, kik úgy mint ő köve nem valának, talán tulajdon meggyőződésére birta, csak ekkor állott elő azzal, a mit meggyőződésére reabizott. — „Jaj! ez finom kijátszás a utasításnak! — fognak sokan felkiáltani. Épen semmi kijátszás; a legerkölosőbb, legszabadabb modor és hatás — válaszoljuk mi. Ugyan miben van itt a kijátszás? álljatok elő isméretes metaphysikákkal. Nem mondjuk mi azt, uraim, hogy saját megyei utasítása mellett ép oly szilárdsággal és hévvel ne küzdjön, mint saját meggyőződése mellett, a követ.

És nem lehet országgyűléseinken oly rendet behozni, sőt már eddig is nincs e egy részben behozva azon rend, miszerint a képviselőház t. javaslata előbb mindig a megyékben vitattassék meg? Ekkor eléretik a cél, hogy a követ legsajátabb eszméit nemcsak elmondhatja, de azokat a nemzet elibe is teheti kapacitatio végett.

Százán, urak, hiszen a nemzet-akarát ugysem nyilatkozik egyes argumentumokban, okoskodásokban, hanem mindig csak elvekben, és ezekben. Az az akadémikus, sokszor szántsándékosan bonyolító részletesség, mely iverk- s kötetekre terjed hasztalanul, az illy detaillirozás, nem az utasítás jog következtése: az csak a politikai phantasták, a rabulistikák s a titkon maradni törekvő álliberalisok taktikája, mely megnehezíteni, lehetleníteni akarja főleg a reformkérdésekben a dietalis megállapodást. E taktika, midőn az utasításjoghoz szórásal finom értelmezéssel ragaszkodik, — hasonló a regényíróhoz, ki midőn egy női öltönyt leír, úgy leírja, hogy épen a részletek részletessége miatt aztán rá nem ismerhetünk —, e taktika, mondjuk, míg felettebb sokat akar megnyerni, mindent elveszt. Árnyék után kapkod s a konczot elejti. E taktika, higyék meg önök, nem foly az utasításjogból. Így azok játszhatnak egyedül az utasításjoggal, kik ezt eljatszanak akarják, öntudatosan vagy öntudatlanul.

(Vége köv.) Keresztury József.

© **Békésmegyében** jul. 28án. Tisztelt szerkesztő ur! Évek óta nem találkoztunk már lapja hasábjain, s nem tudom, jut-e még egy kis helyecske a Jelenkorban hajdani levelezője néhány észrevételének, mikre az itten tegnap s ma véghezment tisztújítás nyújtott alkalmat. A tisztújításról részletes tudósítást r. des levelezőjének havján fel, én általánosságban kívánok maradni.

Békésmegyében csak egy nemzetség, — az első szerző H. . . r örökösei — szokott valamint tisztviselőket választani, ugy országgyűlési követeket is küldeni, és ez okból Békés szelleme s elvei a H. . . r örökösek szelleme s elveitől függenek. Ez a milly abnormis állapot, épen oly veszélyessé is válhatik. —

Az ő H. . . r, ki egész Békés vármegyét adományul nyerte, nem levén semmi, vagy legalább nem levén birtokos nemesség a megyében, a tisztviselők számára a megye különböző helyegekben alapítványt tett, az első alispán részére 5 telket (56 holdjával) s aránylag a főjegyző, főügyész, minden fő- és alszolgabíró s esküdt részére. És ezen földek használatában az illető tisztviselők (a csabai járás sz. bírja kivételével, minthogy e város, midőn magát megváltotta, az ugynevezett magistratualis 3 telket is megvette s maga használadja) mai napig is ben vannak, csak hogy nem függetlenül többé, mint hajdanta voltak. Ugyanis 1836 körül a nemzetség, az okokat nem akarjuk feszegetni, háborítani kezdé őket a magistratualis földek használatában. És ez időben elismertették, hogy ezen földek csakugyan a földesuraság tulajdonai, melynek tehát mindannyiszor szabadságában áll azokat továbbra is a tisztviselő kezéi közt hagyni vagy nem hagyni. Azóta a földesuraság c-

zen földek használatát minden tisztválasztáskor újra conferálja. Mi ennek következtése? az, hogy azok, kik mint tisztviselők az uraság e jótékonyágával élnek, mint annak lekötelezetei nemcsak vele szavaznak, de ohajlásit egybéként is előmozdítani minden beálló választáskor telhetőleg igyekeznek; az, hogy azok is, kik az ellenpárt által is reménylhetnék megválasztásukat, inkább csatlakoznak azokhoz, kiktől megválasztásuk esetére függ: nekik a sokszor említett földek használatát átadni vagy nem adni. És ezen földek használata az illetőknek mindenestre megér legalább annyit, mint fizetésük a házi pénztárból. Ez a tisztviselő pártolja vagy az ellenfél jelöltje. A legközelebbi tisztválasztást illetőleg kérdezhetjük: miért nem tűzték ki első alispánul azt, kit az ellenpárt is örömezt üdvözölt volna, s kit 2dik alispánra, hirszerint, ugyszólván csak e rőtettek? Azonban a történet Isten sem teheti meg nem történte s mi elvárjuk, hogy az aggodalmakat az illetők el fogják oszlatni s bizonyítják, hogy az ellenpárt félre ne hiva s lesznek valamint erélyes tisztviselők s igazságos bírák, ugy a népek is hű pártolói. Soraink ezéja el van érve, ha sikerült felhíni a közfigyelmet Békés abnormis állapotára.

Még egy megjegyzést engedjen ön. Békésmegyében van, hogy kik a választásoknál személyesen meg nem jelenhetnek, megbízólevelet adjanak. Az illy credentionalisokkal mennyi visszaadás történhetik s történi, megtanulhattuk volna a kapcsolt részek megyéji példájából. Azonban figyelmünket a credentionalisokra még más is hitta fel. Szomorodva tapasztaltuk t. i. mikép nemnemes rokonink közül ügyvédek, tanítók s egyéb honoratorok mint igyekeztek illy credentionalis birtokába jutni, nem tartván magokhoz méltatlannak néha olyanok képviselőjüül is lépni fel, kikkel, hogy többet ne mondjunk, a magányéletben egy körben találni szegyenek tartanak. Barátim! kiknek a törvény megadta már a hivataloképességet, becsüljétek többre magatokat s várjátok be, míg megadja a választóképességet is s a helyett hogy megbízásokat hajhásznátok, gyekkeztek inkább azon, hogy a választási képesség magatoknak adassék meg.

Viszsaemlékezések a győri polgár-katonai zászlószentelésre. A magyar polgárhad ismét egy történeti fénykorszakkal gazdagabb lón. A győri polgári órhad első zászlóaljának (batalion) zászlószentelése f. e. jul. 26áról magas jelentékénél, azon tiszta, igaz magyar polgári szellemnél fogva, melyből indult s melynek a haza legnevezeteseb városiban leendő kifejlesztésére is nem kis ösztönt ébresztett, — buzdító szakaszt képez Magyarország polgárisodása történetében s méltó arra, hogy valamely olvasottabb folyóirat lapjaira jegyeztessék.

A számos polgár-katonai küldöttség közt, melyek e zászlószentelési ünnepélyt jelenléttükkel díszesítették, természetesen két testvér városunké foglalja, már számról nézve is az első helyet. Előre látható vala tehát, mikép testvér városink polgár-katonái küldetésöknek állásukhoz képest méltólag felelőndek meg. F. évi jul. 24-én reggeli 5 órakor indult meg Buda gőzös, — a pesti polgárhad jeles karmestere Morelly ur által vezérelt zenekarának édes zenéje közt, — a testvér városi küldöttségek rendeltetésük felé. Maros helységen felül Budát, Ferencz-Károly gőzös utólrte, mely ő es. kir. fenségét, szeretve tisztelt Nádorunkat és magas családját vitte. Ezen hajó megjelentét taraczkok dörgése, a magas utasokat a polgárkatonaság egyenruhában, a hajó-fedezeten tiszteletteljes állásban s a zenekar néphymnuszokkal üdvözölték, mely örömjelre a fens. család megjelent a hajófedezeten, és örömmel fogadta a pestbudai hű polgár katonaság szives hódolatit. — Visegrád várhoz érve zenekisérlet mellett nemzeti dalok hangsogtak Magyarország egyik legelső fejedelmi jöltevéjének, Mátyás királynak emlékeztetére; a honfias lelkesülés és az éljen-rivalgások egészen az esztergami állomásig tartottak, hol az esztergami polgárhad egy osztálya zenével üdvözölé az utasokat, míg az ottani küldöttség Buda gőzöson a pestbudaiakkal egyesült. Hasonló ünnepélylyel fogadtattott a komáromi küldöttség is.

Az ebéd ideje vidám és komoly-ünnepélyesen folyt el; Besze kapitány ur Esztergamból, Keresztes ur a pesti huszárok osztályából és Kovács ur a pesti magyar katonaság köztül, erélyes és tartalomdu beszédekkel polgári közérzelemről, a szoros polgári egyesületnek általában és különösen a magyarnak egyéb álladalmi testületek irányábani valódi állásáról, lelkesítették a vendégtársakat. Nyolc óra után Buda gőzös Győre érkezett, honnan félórai mulatás után Győrfelé indult és ott éjféltkor a győri polgár-

had egy osztálya által üdvözöltetve, igen nagy számú néptömeg jelenlétében, meglepő fátylavilágnál örömrivalgások közt fogadtattott. — A kirendelt szállásmesterek elvezették a vendégeket a számukra kijelölt szállásokra, hova podgyászaik másnap reggel a gőzörül szinte át lőnek szállítva.

Reggeli tízórákor a küldöttségek bemutatattak sz. kir. Győr város ns Tanácsának, estve 8 órakor ünnepélyesen meghivattak a zászlóanyának, Zichy grófnó aszszony ó nmlgának fogadására a püspöki lakhoz. Szentelési szer-tartások után, melyek a bécsi külváros mezején leirhatlan pompával ünnepelettek meg, a győri polgár katonaság vendégit a megyei teremben, hol a zászlóanya lelkes beszédet mondott magyar nyelven, meg a Nádorfogadóban és redutteremben megvendégelte oly fejedelmileg, hogy fénye és pompája nem hagyott hátra semmi kívánnivalót. E sorok írója, ki K. ural Z. kereskedő urnál volt szállva, miután a különféle ünnepélyességek megtekintéséből késő éjszakán szállására érkezett társával, itt újabb vendégségre várattott, mely válogatott étket s különösen legfinomabb minőségű horaival minden várakozást meghaladott. — Ezen különben csekélységnek látszó figyelem csak gyenge fogalmul szolgálhat a győri polgárságnak szives vendégszeretetérol pesti kártarsaik irányában, kik ezen szentesi ünnepélylyel a szentebb polgári kötelek által még szorosabban fűzettek hozzájuk. Tehát éljen! hármias éljen! a győri magyar polgárhadnak! éljetez kedves hazámfiai! (lásd ezekről bővebben mai Társalkodónkat).

Pfefferman Péter.

Az erd. országi 1846 ki országy kir. hivatalosok névsora. Ifj. gr. Teleki József, széki, es. k. kam., val. bel. tit. álladalmi tanácsos, a magy. tud. társas. vagy akad. elnöke, Szabolcs megye főispánja s Erdély nagy fejedelem s az ehhez kapcsolt részek kir. kormányzója; Kovács Miklós, tsnádi, erdélyi püspök s álladalmi és kormányzóval. bel. tan.; Kemény Ferencz báró, m. gyerómonostori, val. bels. tanácsos, országos elnök, László László gr. szárhegyi tartományi korlátnok; Bedes József, scharbergi, udv. és kormányzóval. bels. tan., tartományi főbiztos; Brukenthal ifj. József báró, kormányzóval. bels. tan.; Mikó Imre gróf hidvégi kormányzóval. bels. tan.; Lészay Lajos, fogarasi korm. val. bel. tan.; Sala Mihály enklaki korm. val. bel. tan.; Cserey ifj. Farkas nagyajtai, korm. val. bel. tan.; Degenfeld Otto gr. schomburgi, korm. val. bel. tan.; Földvári Farkas tancsi, korm. val. bel. tan.; Bornemiza János báró kászoni, es. k. kamarás és korm. val. bel. tan.; Szabó Lajos, csikszentmártoni, korm. val. bel. tan.; Salmen Ferencz, szebeni királybíró, a szász nemzet ispánja s korm. val. bel. tan.; Bertleff Mihály András, korm. val. bel. titkár; Biró József, szentkátolnai, ugyanaz; Kabós Dániel, magyar-gerőmonostori, ugyanaz; Ocsai Samu, ugyanaz; Brenner Samu brennenbergi, ugyanaz; Szegedi Mihály zetalaki, ugyanaz; Gebbel Károly ugyanaz; Iszlai László iszlói, ugyanaz; Szacsay Zsigmond léczfalvi, ugyanaz; Istvánfi Pál madéfalvi, ugyanaz; Némethy János szatmár-németi, ugyanaz; Bethlen Imre gr. bethleni, kormányzóval. bels. tan.; Wass Albert gr. czegei, ugyanaz; Kálnoky Pál gr. köröspataki, ugyanaz; Dániel Elek vargyasi, törv. kir. tábla elnöke; Gálfalvi Imre harczi, itélőmester; Boér Ferencz berivoji, valós. bíró; Szentiványi Dániel sepsi-szentiványi, ugyanaz; Koszta János belényesi, ugyanaz; Csizsér Lajos gidófalvi, ugyanaz; Kispál László sepsi-szentiványi, ugyanaz; Maurer Károly úrmósi, ugyanaz; Pásztohi Ferencz nagyváradi, ugyanaz; Balla Mihály csikszent-mihályi, ugyanaz; Henter János sepsi-szentiványi, ugyanaz; Teleki Miklós gr. széki, ugyanaz; és Kővár-vidéken főkapitányhelyettes; Gál János hilibi, val. kir. táblabíró; Kozma Imre kézdiszentléleki, ugyanaz; Máriaifli Antal maksai, ugyanaz; Donát Sándor pálosi, kir. közügyek igazgatója; Bánfi Miklós b. losonezi, Alsófejmegye főispánja; Nemes János gr. hidvégi, es. k. kamarás, val. bels. tit. tanácsos s Felsőfejmegye főispánja; Haller Ignác gr. hallerkői, es. k. kam. s Küküllőmegye főispánja; Thuroczkai Miklós gr. thuroczkó-sz. györgyi, Tordamegye főispánja; Maecskási Pál tinkovai, Kulozsmegye főispáni helyettese; Jósika Lajos b. banyicskai, es. k. kam., kormányzóval. bels. tanácsos s Dobokamegye főispánja; Wesselényi idős, Farkas b. hadadi, es. k. kam. val. bel. tit. tanácsos s Középszolnokmegye főisp.; Kállay Kristóf nagykálói, es. k. kamarás s Krasznamegye főisp. helyettese; Nopcsa László felsőlékvási, Hunyadmegye főispánja; Kozma Pál kézdi-szentléleki, Zarándmegye főispánja; Brukenthal Károly b. Fogarasvidék főkapitánya; Maecskási Lajos tinkovai, Udvarhelyszék főkirálybírája; Horváth P. Albert széplaki, Háromszék főkirálybírája; Balázs József kászoni-impérfalvi, Csikszék főkirálybírája; Gál József hilibi, Marosszék főkirálybírája; Dindár Antal károlyfejtővári, Aranyosszék főkirálybírája; Apor Lázár b. es. kir. kam. s udv. tan.; Apor Károly b. becsületbeli számfel. k. táblabíró; Balázs József kászoniimpérfalvi, ugyanaz; Bálint József b.

ugyanaz; Bánffy Albert b. ugyanaz; Bánffy Ádám b., Bánffy Dénes gr. cs. k. kam.; Bánffy József gr. cs. kir. kam. 's kiérdemült kormányzati tan.; Bánffy Zsigmond b.; Baranyai Gergely számfel. kir. táblabíró; Barcsai László vidéki tartom. biztos; Béldi Ferencz gr. cs. kir. kam. és kir. kincstartósági tan.; Béldi Gergely uzoni; Bethlen Ádám gr. cs. kir. kam.; idős Bethlen Sándor gr. ugyanaz; Bethlen Domokos gr. iktári, ugyanaz; id. Bethlen Ferencz gr.; ifj. Bethlen Ferencz gr. cs. k. kam. 's kiérdemült őrnagy; id. Bethlen János gr. cs. k. kam.; id. Bethlen József gr. ugyanaz; ifj. Bethlen József gr. ugyanaz; Bethlen Lipót gr. ugyanaz; ifj. Bethlen Lajos gr.; Bethlen Mihály gr. udv. fogalmazó; id. Bethlen Pál gr. cs. k. kam.; ifj. Bethlen Pál gr. ugyanaz; Berencz János ugyanaz; Birró József homorod-szentmártoni; Birró Pál homorod-szentmártoni, kormányzati le-
váltár-hivatali igazgató; Boér György nagyberivoji; Bornemisza Pál b. cs. k. kam.; Bruckenthal József b. cs. k. kam., val. bel. tan., kiérdemült tartom. főbiztos; károlyfejevári káptalan; kolozsmonostori convent; Csáky György gr.; Csáky József gr. cs. k. kam.; Cseréy Elek; Cserényi Sándor a. balázsfalvi; Conrad András János konradshauseni udv. tan.; Czák Kár. koronavári, ugyanaz; Daczó József; Donáth György őrnagy; Donáth Farkas pálosi; Donáth Lajos kormányzati iktató-hivatali igazgatója; Diószegi Antal báró; Eszterházy Dénes gr.; Eszterházy György gr. cs. k. kam.; Eszterházy László gr. ugyanaz 's udv. tan.; Farkas Elek borbáti; Földvári Ferencz tancsi; Földvári György tancsi, számfel-
letti kir. t. bíró; Fronius Mihály; Gál László hilibi, kiérdemült kormányzati tan. és számlátó hivatal elnöke; Gedó József; Gerliczy Fülöp báró cs. kir. kam. 's udv. tan.; Gyárfás Elek léczfalvi, becsül. számfelletti kir. t. bíró; Gyárfás Miklós léczfalvi; Gyulay Ferencz gr. cs. k. kam. 's altábornagy; Gyulay Lajos gr.; Haller Ferencz gr. cs. k. kam., val. bel. tan. 's táborőrnagy; Haller Gábor gr.; Haller János gr. cs. k. kam.; Henter József b.; Hollaki Antal kiérdemült kormányzati tan.; Hollaki Imre százados; ifj. Hollaki Ferencz kormányzati számfel. fogalmazó; Hollák Ignác; Horváth P. János b. széplaki, cs. k. kam. 's alezr.; Horváth István magyarországi, számfelletti kir. t. bíró; Horváth Károly nagyváradi; Horváth P. Mihály széplaki; Jablonczai Elek számfelletti vidéki tartománybiztos; Jósika János b. százados; Jósika Samu b. cs. k. kam., val. bel. tan. 's az erdélyi udv. kancellária alelnöke; Józsefi József b.; Juhász József kiérdemült kincstartósági tan.; Kálnoki Dénes gr.; id. Karacsai Sándor gr.; Kemény Domokos b.; Kemény Ignác b. kiérdemült főispán; Kemény József gr.; Kemény Miklós b.; Kemény Samu gr.; Kendeffi Lajos malomvízi; Keresztes Zsigm. számfelletti kir. t. bíró; Keceli Mihály kezei; Kornis Gábor gr. kiérdemült őrnagy; Kun József gr. kiérdemült számfelletti kir. t. bíró; Lemény János fogarasi püspök; Lészai Lőrincz fogarasi; Lusinczi Károly kiérdemült ezredes; Máriafi József maksi, becsül. számfel. kir. t. bíró; Macskási Péter tin-
kovai; Maurer Mihály úrmösi; Mikes János gr.; Mikó György gr.; Miske Imre b. becsül. udv. titkár; Miske József b. cs. k. kam., val. bel. tan. 's álladalmi országlár; Móza József sáros-magyarberkeszi; Nagy József mezőpaniti, kir. t. főiktató; Nagy Samu radnótfai udv. titkár; Nemes József csik-mihályfalvi; Nopcsa Elek val. bel. tan. 's kiérdemült erdélyi udv. korlátnok; Nopcsa Ferencz cs. k. kam. 's kiérdemült százados; Orbán János b.; Pataki József dézsfalvi, kormányzati aliktató; Pekri Imre; Radák István b.; Rauber Károly b. alezredes; Rhédei Ádám gr. cs. k. kam., val. bel. tan. 's kiérdemült kir. kincstartó; Rhédei Ferencz gr.; Rhédei János gr. cs. k. kam.; Récey Ádám b. cs. k. kam., val. bel. tan., altábornagy 's magyar testőrseregi főnök helyettes; Rettegi Mihály rettegi és kisbudaki; Rosenfeld Lajos udv. tan.; Schaller Károly löwenthal, b.; Sebes László kiérdemült ezredes; Sebesy István; Sikó István számfel. kir. t. bíró; Sombory Endre; Sombory Sándor cs. k. kam. 's ezredes; Somlyai János udv. tan.; Splény Károly b. kiérdemült százados; Splény Mihály b.; Szabó János apát, kanonok, kormányzati előadó; Szabó József helyettes vidéki tartom. biztos; Szabó Antal barátosi, számfel. kir. t. bíró; Szalánczi József ugyanaz; Székely János kiérdemült százados; Szentgyörgyi Imre udv. tan.; Szentiványi János sepsi-szentiványi, marosszéki kir. tárnok; Szentmarjai János kir. tan.; Szentpáli Elek kiérdemült számfel. kir. t. bíró; Szentpály István kiérdemült ezredes; Szeredai Ignác szentháromsági; Szilassy József szilasi és pilisi, helytartósági tan.; Telegdi Ádám gr. cs. k. kam. ezredes; Telegdi Domokos gr.; Telegdi Ferencz gr. cs. k. kam., val. bel. 's udv. tan.; Telegdi Ferencz gr. cs. k. kam.; Telegdi János gr. ugyanaz; id. Telegdi József gr. ugyanaz; ifj. Telegdi Samu gr.; Tisza Lajos biharmegyei főisp. helyettes; Toldalagi Ferencz gr.; Toldalagi Mihály gr.; Toldi Lajos gr.; Toldi Samu gr.; Thoroczka Sándor toroczko-szentgyörgyi; Thoroczka János b.; Tury Ferencz vidéki tartom. biztos; ifj. Tury József tamásfalvi; Ugron Gáspár ábrahámfalvi; Ugron László ábrahámfalvi; Ujfalvi Sándor; Wass Imre gr.; Wass Miklós gr.; id. Wesselényi Ferencz

b. cs. k. kam. és százados; Zeyk Lajos kormányzati fogalmazó.

Nézetek a Tiszaszabályozásról. II. Ha a felsőbb tiszai birtokok csakugyan érdekekben találják Lamm ur javaslatát részletesen is megvizsgálatni 's az ahhoz szükséges költség-kiszámítást megtétni: úgy tartom, ehhez is lesz elég idő addig, míg a' kérdelt tájon a' töltések munkájához fogni kell, ha a' szabályozási munka — az alsóbb tájakra figyelembe — a' folyók szabályozási rende szerint fog végrehajtani. Melly szerint szükségesnek tartom: 1) Hogy mindennek előtt az átvágások vétessenek munkába, és pedig e' munka a' legelső átvágáson Torontálban kezdetvén el, egymásután folytattassék felfelé és ezen általános szabály alól csupán azon eset vétesse ki, hol a' Tisza folyását vagy fenálló töltéseknek, vagy falvakkal vette 's hol rögtön segítségre van szükség. 2) Ezen átvágások ássanak ki kis víz idején — melly többnyire őszi hónapokban szokott lenni — lehető legmélyebbre emberi kezek által, 's ezek bővítése 's mélyítése folytattassék nagy víz idején a' Váshelyi által igen elmésen javasolt kotrógépekkel, kivált az alsó részeken, hol a' meder többnyire agyagos földből áll, mellyet a' csekély eséssel bíró nagy víz idején a' Duna által is feltorlasztott lassu Tisza vize sok éven át nem vájna ki. En ezen kotrógépektől az átvágásoknál, ott hol többé emberi kézzel működni nem lehet, igen nagy eredményt reménylek. 3) A' töltések munkáját is célszerűbb lenne alólul kezdeni azért: hogy a' töltések közt fel-fogott és öszszeszorított víz, — előbb mintsem az a' felső tájakra az alsókra egész erővel letódulna — magának a' meder mélyítése és szélesítése által utat nyisson. Ha mindazáltal ezen szabályozási rend a' töltésekre nézve Tokajon alul meg nem tartatnék is, Tokajon felül azt azért kellene megtartani, mert ha a' töltések Tokajon felül előbb építetnek fel, mintsem a' Tisza Tokajon alul szabályoztatván, a' víz lefolyását gátló akadályok elhárítatván, ugy ez esetben Tokajon felül a' töltéseket magasra építeni — melly költségpazarlás — és az árvízért is szélesre hagyni, — melly ismét föld-vesztegetés, — szükséges.

Azon aggodalomnak sem látom okát, hogy — mint némelyek állítják — azon folyók, és így a' Tisza is, mellyeknek partjain a' kiesapongó árvizek meggátlására töltések építetvék, ágyaikat mindinkább felszapolják; mert a' meder-felszapolás a' folyóknál épen onnan eredhet, mivel vizeik vigyázatlan szabályozással vagy nagyon elosztatnak, másfelé vezetnek, vagy medrök nagyon rendellen 's annak felszapolása ez által segítették elő; holott ha a' vízmeny-nység a' folyóknál bizonyos szabályok közt együtt tartatik, ugy azok, a' magokkal hordott iszap tovább vitele medrökben elég erővel is bírnak. Leraja ugyan csekély mértékben, a' parton mint a' mederben lassabban folyó víz-iszapot, 's ez a' meder és töltés közt levő föld a' víz árja alól mindinkább kiemeltek; de a' folyóknak ezen működése, a' töltéseknek 's az ezek által védett földnek is csak hasznára lehet. Nagyobb figyelmet érdemel a' föld árja, melly kivált hosszasan tartó áradások idején, a' ritka földrétegen keresztül szivárogván, a' töltések által védett földnek lapályosabb 's így többnyire legtermékenyebb rétet elborítja, és ha ezen nem kis mennyiségű földárviznek a' Tisza apályakor abba lecsapolására ut nem nyitattik 's a' kellő helyeken zsilip nem építetnek, évekig haszontalaná teszi.

A' Tiszának kerecsen-komorói átvágása szinte Eris almájakint igazolja az érdeklettek kedélyeit. A' Tisza e' két hely közt kiszabott útjával ellenkező irányt látszik követni, 's ha e' természetellenes irányt 's ebből következhetett kigyózdását látjuk itt a' folyóknak, nem lehet nem ohajtanunk azt, hogy e' bajon a' nevezett átvágással segíteni lehessen. Ámde itt is — minthogy a' fennevezett átvágásnak tán 40 láb magas homok-hátot kellene keresztülvitni — a' szegedi csatornánál megvitott akadályok fordulnak elő, és ha ezen átvágás kivétel helybeli körülmények nem gátolnák is — t. i. futóhomok, a' Jelenkor 51dik számában legközelebb előadott okok közül, 11 helység határának eldaraboltatása 's olly határoknak, mellyek attól eddig mentek voltak, földárjával elöntetése 'sat. — annyi bizonyos, hogy ezen átvágás munkája vagy sokkal többre fogna kerülni, mint ha a' Tisza jelen folyásán rendeztetik, vagy pedig, ha a' meder kiásatása, ugy a' mint tervezve van, magára a' víz érejeire hagyatnék, legkedvezőbb körülmények közt sem remélhető, hogy a' Tisza ezen hosszú átvágásba egész folyását 15—20 év előtt vegye, és így addig azon táj, melly ezen átvágást sürgeti, vagy ki lenne a' Tisza árjainak folyton téve, vagy pedig addig is a' mostani Tisza folyása mellett töltéseket kellene építeni.

Ha mindazon nehézséget, mellyek a' kerecsen-komorói átvágás ellen felhozhatnak, megfontoljuk, ugy azt nem lehet boldog ohajtásinkhoz nem soroznunk, mert végeredménye a' költséges elővizsgálatoknak csak az leszen, hogy, ha a' terv lehető lenne is, az ehhez kívántató nagy költséget

meg nem érdemli. Azért itt sincs alapos ok, miért kelljen Váshelyi tervétől eltávozni.

A' Latorczának Tiszába eresztése Csapon felül szinte lényeges kérdés lehet azok előtt, kik e' tájról nemcsak a' Szamos és Krasznát, de még a' Tiszának egy részét is másfelé kívánják vezetni. Ha a' Tisza egyszer a' szabályozási tervben javasolt átvágásokon medrét egészen kiképezte, kétséget nem szenved, hogy akkor — de nem előbb — a' Latorczát is a' Tiszába kell vinni; mert a' Bodrog a' Tiszánál 5—6 lábbal lentebb fekszik, esése kevesebb mint a' Tiszáé 's így a' Latorcza árja felfogására 's levitelére nem olly alkalmas, mint a' Tisza. Így ha a' Latorcza a' tervezett vonalon vezetetik a' Tiszába, annak a' bodrogközilapályra olly hatása lesz, mint lenne az ecsedi lápra annak, ha a' Krasznát Homoroddal öszszeszakadásán alul mostani medréből kivenni, és valahol Csenger táján lehetne a' Szamosba eresztetni.

A' tiszai töltések építetése, az előtt, ki ezen munkánál előforduló sok nehézséget ismeri, nem könnyű feladat. Mert kész a' jó terv, kész lehet a' felügyelési személyzet, 's kész lehet a' pénz is, de ha a' töltés-munkához bizonyos idő alatt bizonyos számmal meg kívántató munkások ezek hiányzanak, nem lesz a' cél elérve. Mert ha egy vonalban a' töltések egy évben egészen fel nem építetnek 's a' készenlevő munkára rá jó tavasszal a' nagy víz, 's azt mindkét oldalról felzátja, az olly töltést csak néhány óráig tartó szélben a' habok ugy elmoszák, hogy hiült helye marad, és ez mindannyiszor 's mindaddig kisebb nagyobb mértékben megtörténhetik, míg a' töltés-vonal egészen ki nem építetvén, azt az árvíz megkerülheti. Ezenkívül a' töltés vonala jöhet olly helyre, hol a' víz árja néha egész évben sem apad le, hol a' töltést vízbe építeni 's hozzá a' földet távolról hordani pénzvesztegetés lenne; az olly helyeken — ha kiszáradnak — a' töltéseket minél kevesebb idő alatt lehető legnagyobb erővel kell felállítani; mert nem ritkán megtörténhetik, hogy hol a' töltés-vonal az év valamelyik őszi havában egy pár hét alatt szárazon állt, olly 5 év alatt is folyást viz fogja borítani a' földet. És itt állunk egy nehéz feladat megoldásánál, t. i. ha a' ns megyék a' Tisza-munkához, szükséges számmal szabott árért munkásokat nem adnak, akkor aligha lesz tájék, hol ezen töltéseket olly rövid idő alatt, mint ezt a' fenebb kifejtett 's bekövetkező események miatt, a' bevégzett munkák épségben maradásá kívánná, felállítani lehessen. En ugy vélekedem: hogy több haszna van abból mind az országnak, mind az illető megyének is, ha a' közmunka — a' Tisza mellékén sárból felhánt utak helyett — a' Tiszaszabályozásra fordittatik; kivált ha illó figyelembe vétetik:

a) A' Tisza, medrének szabályozása által Tokajig nagyobb hajókkal is, ezen felül pedig Ujlakig, vagy tán felebb is, kisebbekkel, hajózhatóvá válik, és pedig ugy, hogy a' hajózási utvonal a' mostaninál — a' mellett, hogy biztosabb is leend, ha nem többel, de felével bizonyosan megröviditetik.

b) A' Tiszának mőföldre terjedő árjai honunknak egy nagy része közt és a' testvér Erdélyel is a' közlekedést nemcsak veszélyessé, de néha ugyszólván lehetlenné teszik; mert a' Tiszán — hol áradásai töltésekkel korlátozva nincsenek, pedig milly kevés helyütt vannak! — biztos átjárás alig van, mivel a' Tisza árja lefolyásával keresztbenálló utöltések nagy és hosszasan tartó áradásokkor nem ritkán átszaggattatnak, legtöbb esetben pedig ugy feláznak, hogy azokon a' közlekedés ha meg nem szakad is, de bizonyosan csak nagy bajjal történhetik meg.

c) Honunkon keresztül 50—60 mföld hosszúságban a' közlekedésnek olly rémitó akadálya nemcsak kereskedési tekintetből káros, hanem honvédelmezési tekintetből veszedelmes is.

d) Adjuk mindezekhez még azt is: hogy ezen szabályozási munkák által két millió hold földnél több mentetik meg a' földművelési szorgalomnak, 's mindent figyelemre méltatva, alig hiszem, hogy van a' Tiszavölgy mentiben csak egy megye is, mellyre a' sárutak készítéséből — mellyeket ingyen közmunkával készítet — nem mondom az egész honra, de magára azon megyére és annak egyes lakosaira annyijó háramolnék, mint ha a' Tisza szabályoztatván, azon a' hajózási ut megröviditetik, a' közlekedés helyreállitatik 's annak kiöntései alatt — az egészség veszélyeztetésével — peshedő földek a' földművelésnek megnyeretnek. Azért e' cél elérhetésére kívánatos lenne:

1) Az átvágások — mennyire azokat kézi munkával kiásni szükség és lehet, t. i. a' kis víz színéig és 8—12 öl szélességben — vétessenek ugy, mint utimunkák és ássanak ki ingyen-közmunkákkal.

2) Minthogy ezen átvágásokat a' víz tulajdon ereje által — kivált hol a' föld agyagos — a' kívánt mélységre és szélességre sok év alatt mosná ki, ezért a' só fölemelt árból 's a' kincstartól évenként nyert pénzből szerzessenek kotrógépek 's ezen pénz ne másra, mint csupán meder-szabályozásra fordittassék. Mert én részemről igazságtalannak tartanám azt, ha ezen öszszeg a' közhasznu munká-

Jun. 6kán készült csak 3000 fővel indulni ugyan, de utközben számos hadosztályt vala hozzá csatlakozandó, úgy hogy Arista sergétis ide számítva, nem kevésb mint 16 ezer ember fogna parancsaitól függeni. (Egy más magányirat sokkal kétkedőbbben nyilatkozik Paredes tábornokról; e' szerint aligha bátorokdnek Paredes a' fővárost a' congressus alatt odahagyni; a' Mexicót képező tartományok fele nyílt zendülésben áll a' középponti kormány ellen; hasonló körülmények közt erőlyes hadvezetést nem képzelhetni; Tampico és Veracruzban forrong a' lázadás, minden pillanatban várják ki-törését, mely könnyen fejtelenségi zavarrá fogna majd alakulhatni.

Portugália.

Lissabonból jul. 8káról következők irnak: „a' jelen kormány által bünbocsánattal megajándékozott portugál szökevények két nap előtt Lissabonba tértek vissza. Érkezésüket a' fővárosi lakosságtól intézett tüzijátékok jelenték 's az lelkesült felindulásban, sűrű tömegekben özönlött a' la-memoria (emlék) lére, mely egyike Európa legnagyobb köztéréinek. Midőn kiszálltak a' száműzöttek, legnagyobb öröm-ujongással fogadtattak. Iriartetábornok spanyol menekvő, kit kivándorlott honfitársai kísérnek, a' portugál menekvőkhez beszédet tartott. Vasconcellos ezredes választott a' spanyol tábornoknak. Két óra mulva a' sokaság: éljen a' királyné! éljen az alkotvány! éljen a' nemzetország! kiáltásokkal nyugottan oszlott széllyel. A' portugál hazafiak különféle színházi mutatóványok jövedelmét szándékoztak a' spanyol menekvőknek gyámolításul adni.“ — Jul. 16kai madridi hírek erősítik a' coimbrai fölkelésről tudósítást; Santarem 's egyéb városok követték e' példát.

A' coimbrai nyugtalankodások eddigelő nem látszanak olly jelentékeseknek, mikép híresztelék, de igen is segítik Portugália megrongált képét egy újabb vonással kie-gészíteni. A' coimbrai junta mindedig függetlenül működik az új kormánytól. A' zendülés Fonseca Magelhaes kormány-tól Coimbrába küldött főigazgató ellen irányult, ki ugyanis meg vala bizva, hogy a' juntatagokat a' lissaboni kormány iránt hajlandókká tegye. Fonseca e' végre épen de Campos juntatag házában volt, midőn mindenféle öszszecsoportosult nép az alsóvárosból oda indult 's a' kormányi küldöttet halállal fenyegeté, ha tüstint Lissabonba vissza nem tér. Egy másik népesoport az egyetemi épület felé vonult 's kívánta, hogy annak igazgatója elbocsátatását kérje, mit ennek meg is kelle innépélyesen igényi. Éjjeltájban már minden csendben volt. Fonseca jul. 7kén a' fővárosba utazott vissza.

Sokan kételkedtek: vajjon Saldanha marq. a' neki ajánlott hadminiszteri tárczát elfogadja é. Most a' Constitutionnel ezt jelenti: „Saldanha marq. ki a' fampouri katastropha által fenyegetett utazók sorában volt, Angliába érkezett, honnan Portugáliába utazott. Ugy látszik, mintha Palmella herczeg őt gyors visszatérésre sürgetőleg szólította volna fel.“ Jun. 14kei lissaboni hírek szerint a' miguelista csapatok mind szét üzettek; a' fővárosban többrendű jelei mutatkoztak a' királyné elleni hangulatnak; Palmella-kabinet módosulni készült; Saldanha még nem érkezett meg.

Lissabonban még folyvást ellenséges hangulat nyilatkozik a' kormány iránt. Az almeidai zendülésben részt vett fő és altiszteknek jul. 12kén Donna Maria- színházban lakomát adtak, mellyen erős kifejezésű beszédek tartattak. Iriarte 's Infante menekvő spanyol tábornokok is szenvedélyesen nyilatkoztak. Bandeira a' királynő 's családja egészségére ivott áldomása azonban igen hidegen lón fogadva. Ugyanazon nap egy hazafiai szellemű darabot L' Alfageme de Santarem „czim alatt adtak a' színházban 's az előadást gyakran félben szakaszták e' kiáltások: „Fenn éljen a' portugál nemzet! a' szabadság! a' népmozgalom!“ Senki sem emlékezett a' királynőről. Következő nap a' bikaviadalon az alkotványi himnust énekelték, mialatt valamennyi néző földetlőn fűvel volt. Erős ellenzék kezd a' jelen miniszterség két tagja ellen nyilatkozni. Hiszik ugyan, hogy Palmella hg. még kabinetminiszter marad, de a' pénzügyi tárczát Avilának adván át, a' külügyit pedig magánál tartandja meg.

Anglia.

Jul. 13kai alsóházi ülésben Ingestre lord indítványt tón: kérje meg felirattal a' királynőt a' ház, miszerint Warner kapitány lószeri találványit vizsgálta meg. Szólt tudósítást adott a' kormány és kapitány közt folyt kölcsönös értekezés 's alkudozásokról 's tagadá, hogy utóbbi titka közléseért 400 ezer ft. sterlinget kívánt volna. Warner sem ábrándosdi, sem valami csaló; találványai bámulatos duló erejét már eléggé bizonyította be 's daczára a' rágalmak 's ellenvetéseknek, miknek ki volt léve, nélkülözést szenvedett inkább évek óta, semhogy találványit idegen hatalmaknak adta volna el. A' kincstárkancellár kinyilatkozta, miszerint a' kormány, a' nélkül hogy Warner találványai iránt legcsekélyebb előleges véleményt tápláljon, szívesen kész pártatlan tiszteket, kiknek szakisméretére biztosan építhet, ezen találványok becsének vizsgálatára

megbizni. Ingestre lord a' kincstárkancellár nyilatkozatával tökéletesen meg volt elégedve 's indítványát visszavette. Az ülés végén különféle segedelmezések helyben lőnek hagyva, köztük 20 ezer ft. sterling a' pentonvillei börtön számára. Williams az ottan divatozó teljes elkülönítési rendszer ellen nyilatkozott, mint melly számos foglyot esztől foszt meg 's egy fegyencz tartása ott hetenkint 15 shillingbe (7 1/2 p.ft.) kerül, annyiba t. i. mint Dorsetshireben három népszámosé nő és gyermekestül. G. Grey, az új belügyi statustikár, tartózkodék határozott nézetét e' tárgyban kifejezni, megjegyze mindazáltal, miszerint eddigi kutatásai őt Williamséval egészen ellenkező véleményre vezették. Előde G. Graham védelmezte a' pentonvillei magány-rendszert, mert a' büntetések ott az előbbi véres büntetőtörvények pótlékaul szolgálnak, 's tagadta az állítást, hogy ez tébolyodásra vezet. — Anglia kathol. püspökei, kiknek száma most hatra megy, az „uj-castlei Guardian“ szerint legközeleb huszonkettőre fognak a' két érsek-séggel együtt emeltetni. E' szerint jövőben Anglia felsőbb rendű papsága is részt fog a' bibornoki kitüntetésben venni, 's már is hire van, hogy Clifford lord az elhunyt Weld bibornok unokája diszittetik föl legelőször e' méltósággal.

Macaulay Edinburg részére jul. 14dikén C. Cardley Smith jelölttársá ellenében követnek választatott. —

Jul. 13kai dublini repealgülésben, melly a' dublini polgármester elnöklete alatt tartatott, heves jelenetre került a' dolog, egy bizonyos Meagher, mint a' „fiatal Irland“ szöveze 's O'Connell Dánielközött. A' „fiatal Irland“ szemére hánytá a' „vén Irland“nak, hogy lanyha érzellemmel 's késedelmes eljárással bír a' repealgülében, sőt Meagher még azt is állította, miszerint az O'Connellféle töredék tagok a' mostani kormányra jövedelmes hivatal-nyerhetés végett kacsingatnak, melly gyanusítást azonban visszavont. O'Connell sok hévvel szólott, leczkét tartván a' fiatal párt-nak az erkölcsi hatalom 's okos kitartás előnyiről anyagi hatalom 's meggondolatlan bánásmód felett. Ennél fontosabnak mondá egy hírlapudósító O'Connell következő nyilatkozatát: hogy O'Connell kész a' kathol. papságnak a' státus pénztrábuli fizetetéséhez megegyezését adni, mi azonban pusztai költemény 's ráfogás, mert erről említés sem volt a' dublini repealgülésben. — Egy irlandi tartománylap szerint Victoria királynő folyó évi őszkor Irlandba utazni, néhány napig a' dublini várban mulatni, 's több magasb irlandi családot meglátogatni szándékozik; egészben véve 5—6 hétig fogna ez Irlandban mulatás tartani. — Gróf Besborough, irlandi főhelytartó már elfoglalta lakát a' dublini várban. — Ibrahim pasa jul. 15kén, számos diplomatai 's aristokratiai látogatás elfogadása után a' délnyugati vasuton elutazott, Portsmouthba hajóra szállandó Alexandria felé. Utjában a' spanyol és portugál partvárosokat szándéka meglátogatni, mindenesetre azonban aug. 15keig Egyiptusban akar lenni. A' pasa Angliában nemcsak sok árume-grendelést tón, hanem hazája számára több gyármunkást is fogadott fel. Az állattani társulattól egy az angol háziszárnyasok valamennyi fajából álló gyűjteményt vásárolt, megkísérlendő: vajjon sikerülne é azok tenyésztése 's meghonosítása az egyiptusi éghajlat alatt.

Hounslowban (Middlesex grófságban) a' 7ik huszárezredből egy katona, ki altisztét rosz bánásmód miatt mellbe verte, haditörvényszékileg 150 korbácsra ítéltetett 's ezen büntetés következtében meghalt. A' városban e' miatt igen nagy az ingerültség. A' halottszemléelő jury még ugyan ki nem mondá a' „vétkest“, remélik azonban, miszerint e' kegyetlen eset eszközléni fogja eltöröltetését egy olly büntetőrendszernek, melly az angol önbecsérzettel 's büszke szabadság szavaival annyira ellenkezik.

A' jul. 20kai Times, hivatalos kulfőből, vázlatát adja a' cukorvámber-szabályozásban követendő miniszteri tervnek. A' rabszolgai munka és szabad kéz által természet és nyert cukor közti különbség megszűnik; a' cukorvámok fokokinti csökkentése mindjárt most kezdődik; idegen cukornál jövő évre a' vám mázsánként 21 shilling lesz; öt év mulva a' védvám egészen megszűnik; miután a' cukor mindenünnen 14 shillingért — melly vámot jelenleg a' britt gyarmati cukor fizeti — fog bebecsátlatni.

Jul. 17kei felsőházi ülésben a' Hardinge 's Gough lordok nyugdíjaztatása iránti bilék olvastattak fel előbbi alakjokban harmadszor, miután Richmond hg. Brougham lordtól gyámolittatva, ismét ugyanezen státusnyugdíjak korlátoztatása ellen nyilatkozott, szavazást azonban nem sürgetett. Grafton hg. fájalta, hogy az egyházi hálaadás az Indiában nyert győzelmekért olly nyomorult volt. Lansdowne marquis, ő felsége megbiztából, az Anglia és egyesült státusok közt kötött Oregonszerződést, mikép az ugyanazon nap Palmerston lord's az amerikai követ közt helyben-hagyatva kicseréltetett, a' ház asztalára tette le. (Tetszés-nyilatkozatok.) Ezután néhány vasutbill mozdítottatott elő, köztük a' sheffieldlincolni harmadszor olvastatott. Mavers gróf alkalmat vón idegenségét az egész vasutügy iránt ki-

fejezni. Azt kívánja ugymond, hogy a' bilék mind egy bizonyos helyen volnának, mit nem akar közelebb megjelölni. Ezen jámbor ohajtását a' lordnak Brougham lord kissé erősnek találta, megengedé mindazáltal, hogy a' vasutdüh igen meszsze ment 's még folyvást megy. Dalhousie gróf, előbbi kereskedelmi miniszter, a' legutóbbi kereskedelmi hivatal véleményzésén alapuló határozatokat indítványozá a' sinutak vágánytávolát illetőleg, mik itt is, valamint az alsóházban, szavazás nélkül fogadtattak el. — Alsóházban Hodson indítványa a' schweizi születésű Gobat jeruzsalemi új püspök honfúsitása tárgyában, szavazás de nem ellenmondás nélkül harmadizben olvastatott fel. Bowring dr. jelenté, miszerint legközelebb hétfőn kérdést akar a' miniszterekhez intézni a' Hounslowban holtra korbácsolt huszár iránt. Mire Ewart a' népnevelést illetőleg következő határozatokat javasolt: 1) tanácsos, miszerint évenként egyik miniszter, midőn a' népnevelési bizottság a' rokonfajú czélokra fordítandó pénzpótlékok iránt tanácskozik, jelentést adjonbe az orsz. iskolaügyi állapota's kilátásiról; 2) tanácsos, hogy néptanítói képezdek (praeparandiák) alapítása iránt lelkesülés ébresztessék; 3) tanácsos: nyilvános, mindenki előtt nyílt könyvtárak alapítását előmozdítani; 4) tanácsos, hogy a' kormányi alsóbbrendű hivatalokrai alkalmaztatások, mennyire csak lehet, nyilvános jelölti vizsgálat elve szerint történjenek. Ebből hoszszasb vitatkozás fejlődött, mellyben Russell lord alkalmat talált nézeteit a' nevelésügy körül kimondani. Ő pártolás alá vette az irlandi „nemzeti nevelésrendszert“, 's Inglis ellen, az ugynevezett görög 's latin nyelvészeti iskolák korlátoztatása ellen nyilatkozott. Majd általányosan el lón ismerve, hogy a' nevelésügy az egyesült országokban, a' népiskolák ugy mint a' tudományosak, Skótzíát kivéve, szerfölött hátra vannak. A' ház erre segélybizottsággá alakult. Következő öszszegék lőnek a' népnevelésre megajánlva: Anglia és Skótzia számára 100, Irlandéra 85 ezer font sterling; 5381 ft. a' fővárosi 's tartományi rajziskolák, 4526 ft. pótlékaul a' londoni egyetem, 7480 ft. a' skót egyetemnek, 6082 ft. a' belfasti kir. főtanoda számára. Továbbá 45,494 ft. a' britt muzeum ujané-pítésére, 3390 ft. a' nemzeti képcsarnokra, mi mellett panasz lón emelve, hogy ez intézet előjáróji egy ál Holbeinművet 600 fonton vettek meg 's függesztettek föl. Sibthorp ezredes ugy vélekedék, hogy az egész képcsarnokot a' körötte fekvő vízfészekkel, hol döglött macskák 's ebek szer-tefekszenek, 's iszonyu büzt terjesztenek, legjobb volna egészen leromboltatni, hogy a' honiak 's külföldieknek több undorul ne szolgáljon. Többi közt 20,000 ft. st. az affrikai partokon fentartandó kalóz-hajóhad számára rendeltetett, melly alkalommal Palmerston lord ezen rendszer hasznát védelmezé Hume ellenében, ki azt állítá, hogy habár ez által a' fekete rabszolgák valóságos kivitele csökkentenék is, tarthatni mégis, hogy a' négek elhurczoltatása a' szárazföld belsejéből még inkább nagyobbodik 's a' rabszolga-kereskedést még iszonyubbán fogják mint ezelőtt üzni.

Franciaország.

A' franciaia vasutakon különös balsicillagzat uralkodik. Igy jul. 19kén az épülésben levő középponti vasuton ismét egy mozdony, melly több homokkal telt kocsit Orleansba vala viendő, midőn a' saint-cyr en-vali fővénnyűdör átellenébe érkezett, hirtelen a' sinról lebeczcent 's gödörbezu-hant. Ez alkalommal Davasse mozgonyvezető súlyosan meg-sebesült 's még azon éjjel meghalt. A' Lyonietiennei vonalon is legujabban több szerencsétlenség fordult elő. 15kén négy kocsit tért le a' sinról egy hidon 's Mollin kalauz a' hidkarzat-hoz szoritatván több igen súlyos sebet kapott, 's kórházba vitetett. Az éjszakai vasutársaság levelet intézett a' Journ. des Débats-hoz, mellyben a' Courier Francaist azon állítá-saért, hogy jul. 12dikén ujjag nevezetes baleset történt, hazudásgról vádolja. Jul. 9ke óta előfordult kisebb balesetek, mik az utazást csak rövid időig akadályozák, szóra sem méltók 's még a' legjobb szabályzatú személyzetnél sem mellőzhetők. Egy másik ugyanazon hírlaphoz Duval főtikár-hoz intézett levél az amiens-boulognei vasuti alagut egy ré-szének jul. 18kán heves zivatar közben történt beomoltát az ácsokra iparkodik háritani, mint kik az állványokat egy még be nem végzett alagutrész alul korán szedték el. Csodálatra méltólag ugyanazon napon egészen hasonló eset történt a' vierzoni vasuton, hol is a' loirei utvezeték 's a' Sandillon felé vezető hid közti téren egy része az ottani földki-hányásnak hirtelen erős zaj közt eltűnt 's üres tért hagyott maga után. Itt sem szenvedett kárt senki, mivel ez esti kilencóra tájban történt, midőn a' munkások már nem dolgoztak.

Pantinban jun. 22kén nyugtalankodás ütött ki az ot-tani kőbányászok közt, kik munkabérök fölemeltetését kívánták. Mint hallani, ezek 's a' hatósági poroszlok közt tény-legességekre került a' dolog 's néhányat az előbbiekk közzül elfogtak.

A' National következő megjegyzést teszi: „folyvást növekedő jólét! Parisban a' bukások száma 1845ki jul. 1től

1846ki jul. 1jeig nem kevésb mint 836, kettőnél több egyegy napra. Rambuteau ur azzal vigasztalja magát, hogy mikint kiemeli, a szabadtékosok száma folyvást növekszik. Ugyanazon lap jegyzékét közli a' belügyi hivatalosztályban alkalmazott tisztek és fizetéseknek, melyből kiviláglik, hogy a' belügyi miniszteriumtól összesen 203,550 hivatalnok függ, kik évenként 46,270,000 frankot huznak. Ideszámítva a' többi közigazgatási ágban alkalmazott tiszteket és foglalkodókat, lesz az összes mennyiség: 351,000-en, kiket a' költségvetés fizet, 140,520-an állandó fizetés nélkül, 13,000 gyámoltott, 104,460 nyug. tehát 600e. Állandó fizetéses vagy a' nélküli, de mindösszesen azok osztályába tartozó egyed, kiktől követelni szokták, „hogy mindent tegyenek s mitse mulasztanak el a' kabinethatalom emelésére.“ A' National hozzáteszi: „ez azon sereg, melyet Duchatel mozgásba tesz, mellyel 200 ezer választót nyom, kiknek jó nagy száma a' fenebbi jegyzékben foglaltatik.“ Még is dicső dolog az a' centralisatio, melly illy roppant hadsereg által működik! —

Olaszország.

Romából július 18kéről esti nyolcz óraker következőt írnak: „Épen most jelent meg a' pápai kegybocsánat. Százankint állnak az emberek az utcasarkokon a' falragasztvány-olvasás végett s minden szemből öröm sugárzik. Következő a' büntelési oklevél tartalma: „IXd. Pius nagy hűségű alattvalójának üdvözlétet s apostoli áldást.“ Azon napokban, midőn a' pápaságra emeltetésünk fölötti köz-öröm szívünket mélyében megilleté, nem tartóztathattuk meg fájdalomérzetűl magunkat ama gondolatnál, hogy alattvalóink közül nem kevés család el van a' közörmbeni részvételtől zárva, mivel házi segélyök és vigasztalásuk elvonatásában nagy részét szenvedik azon büntetésnek, melyet évök néhányai a' társadalmi rend s törvényes fejedelmi szentjogok megsértésével érdemeltek. Másrésztől részvételteljes pillanatot veténk számos tapasztalatlan fiatalra, kik noha csalékony biztatások által politikai rendbontásokra vezetve, előttünk mégis sokkal inkább elcsábítottakul tűnnek fel mint csábítókul. Ennélfogva eleinte mindjárt azon gondolkodánk, hogy ez elcsábított fiaknak, kik ószinte bánatot mutatnának, kezet nyujtsunk és szívbéli békét ajánljunk. Most jó népünknek irántunk tanusított szeretete s bizonyosságai azon állandó tiszteletnek, mellyet a' szent szék sze-

mélyünkben tapasztalt, meggyőztek, hogy közügyrei rossz hatás s veszély nélkül megbocsáthatunk. S ennélfogva rendeljük és elhatározzuk, hogy pápaságunk kezdete következő felségi kegyelemlevél által ünnepelessék: I) Minden alattvalóknak, kik jelenleg politikai vétség miatt valamely fegyhelyen léteznek, büntetésök hátralevőségét elengedjük; csak hogy írásban kötelesek becsületökre ünnepelesen kijelenteni, miszerint e' kegyelemmel semmi esetre soha vissza nem élnek, s ezentul minden kötelességét egy jó alattvalónak híven teljesíteni készek. II.) Ugyanezen föltétel alatt szabad legyen politikai okokból száműzetésben levő mindazon alattvalóinknak státusunkba visszatérni, kik jelen határozat közzétételétől számítva, egy év alatt, az apostoli követek, vagy más szentszéki képviselők eszközésére, illő alakban kijelentik ohajtásukat ezen kegyélyünkkel élés iránt. III. Hasonlag szabadokká nyilatkoztatjuk azokat, kik a' státus elleni bármely csinykohlásban részt vevén, rendőri felügyelés alatt állnak, vagy községi hivatalokra képteleneknek lőnek nyilatkoztatva. IV. Határozzuk, hogy a' tisztán politikai vétségekért elrendelt büntető perek, mik formaszertint itéletmondás által még be nincsenek fejezve, szüntessenek meg, a' vádlottak pedig szabadon bocsátassanak, kivételt előre föltéve, ha hogy tán valamelyikök a' perfolytatást ártatlansága bebizonyítása s aztán annak jogaival ismét élhetése végett kívánják. V. Nem néze-tünk egyébiránt, ezen cikkelyek értelmébe azon igen kevés papot, tisztelet és kormányhivatalnokot foglalni, kik politikai vétség miatt már elítéltek vagy elszöktek, vagy éppen perbevonatandók; ezeket illetőleg fentartjuk magunknak egyes esetek mértéke szerint más intézkedéseket tenni. VI. Szintugy nem foglaltatják e' megkegyelmezésbe a' közönséges vétségek, miket a' politikai elítéltek, vádlottak vagy szökevények netán elkövettek; ezekre nézve a' rendes törvények maradjanak folyamukban. — Remélni akarjuk, hogy mindazok, kik kegyességünket használják, jogunkat s önbecsületüket mindenkor tisztelni fogják. Ugy szintazt is remélljük, hogy a' kedélyek bocsánatunk által meglágyulva lemondanak ama polgári ellenségeskedésekről, mik folyvást oka vagy hatása politikai szenvedélyeknek; úgy hogy valósággal álljon vissza azon békekötelék, mellyel isten minden gyermekeit körülfüzetve szemlélni akarja. Hol azonban reményeinkben netán csatlakoznánk, ott, noha keserü-

lelki fájdalommal meg fogunk emlékezni, hogy a' kegyelem ugyan legédesb sájája a' felségi hatalomnak, azonban első kötelessége az igazság. Kelt Romában St. Maria Maggiorénál jul. 1846. pápaságunk első évében. IX. Pius p. P. P.

Törökország.

Az ulemákat illető reformrendszer szabályok körüli tanácskozások teszik most Konstantinápolyban a' közbeszéd tárgyát. Hogy ezek valóban tartanak, nem egy jel, nem egy igaz sejtés bizonyítja. Így például jul. 9kén a' szultán Alemdóban, a' fővárostól három órányi távolra fekvő, erdő s hegy körötti szép völgyben, mint mondák, csak ünnepelet, (pikniket) rendeztetett; valódílág azonban minisztereivel a' papsztályra vonatkozó rendszabályok iránt tanácskozték. Főleg a' vakuf iránt fognak történni ezléskerü változások. Vakuf igen nagy része a' földtulajdonnak Törökországban. A' Vakuf mecsetek, kolostorok s' b. tulajdona, azonban ezek magányosoknak, de csak hűbéri sajátságképen adattak el, úgy hogy bizonyos föltételek után ismét eredeti birtokosaikra esnek vissza; ezenkívül a' bérnökök illető bérurának évenként egy kis adót fizetni tartozik. Ha már most például a' státus ezen vakufot mostani bérnökökönél tökéletes tulajdonul hagyja, akkor illy birtok értéke természetesen igen növekednék, s a' birtokosaktól aztán sokkal nagyobb adót lehetne szedni, mint millyet azok most e' vagy ama mecseteknek fizetnek. Tán a' várt igazságszolgáltatási változások iránt is hoztak fönemlített napon határozatot. A' fönehezés itt csak abban fekszik, hogy a' Korán világosan mondja, miszerint hitetlen (keresztyén) esküje muzelman irányában nem bír érvényességgel. Mindezen reform azonban bizonynyal nem fog előbb létesülni, míg Mehemed Ali tekintélye szinte közbe nem lép. Ezzel van ószszeköttetésben az ósz alkirály sztambuli utja. Csak ő fogja elháritni azon rossz benyomást, mellyet a' szándoklott utjítások a' választásokhoz szigorún ragaszkodó muzelmanokban teendnek. — Alexandriából érkezett tudósítás szerint Mehemed Ali jul. 4kén „Esszeri Dzsedid“ török gőzösön indult Sztambul felé. Esszeri Dzsedidet egy más egyiptusi, új szerkezetű gőzös kíséri, mellyen Kamil pasa, az alkirály veje, Minas tolmács s Gaetani bey, az alkirály házorvosa utaznak. Mindkét naszad Rhodosznál köt ki, rövid veszteglés végett. Mehemed Ali távolléte alatt unokája Abbas kairoi pasa s fia Szaid pasa vezetik a' kormányzást.

62ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Gőzhajózási jelentés.

Csütörtökön folyó augusztus 6án s ettől kezdve minden másod nap nevezetesen:

6án, 8án, 10kén (augusztusnak) s így tovább egy különös gőzhajó induland Pestről Győrbe, és pedig, ha semmi akadály nem gördül közbe, mindig:

reggeli 5 óraker,

honnét (Győrből) következő napon reggeli 8 óraker Pest felé visszaindul.

A' gőzös épen úgy föl- mint lefelé utazáskor a' szokott állomásoknál, u. m. Vác, Esztergam, Komárom és Gönyő mellett meg fog állapodni. Pesten, augusztus 3án 1846. A' gőzhajózási hivatal által. 1—3

Csöd. Breznóbánya szabad királyi város f. é. sept. 7kén választand nemzeti főtanodája 1ső s 2ik osztályu sui állomásra tanító. Ezen tanítói székekkel járó évi jövedelmek következők: 140 pfor. készpénz, 24 pforint szállásbér, 12 köbös öl búkkfa, azonban a' fizetésnek 170 pforra leendő felemeltetése iránt az illető kormányshékhöz folyamodás tétellett. Folyamodhatnak egye-

dül római katolikusok, kik praeparandiákban tanítóknak kiképeztetvén, képességökét valamint azt: hogy magyarul, tótul és németül tökéletesen tudnak, bizonyítványokkal megmutathatják, és erkölcsi jellemük ellen semmi kifogás nem tételhetik. Folyamodások a' városi tanácsshoz irányzandók. Kelt az 1846. k. évi július 29kén Breznóbányán tartott közgyűlésből. 1—3

Csöd tanítói székre. Breznóbánya sz. kir. városába kívántatik kisebb osztályu leányok számára tanító, kinek évi fizetése 250 pftból, szállásbér fejében 24 pftból és 12 köbös öl búkkából áll. Ezen állomásra folyamodhatnak egyiránt katolikus és evangélikus tanítói hivatalra kiképzett és feddhetlen erkölcsi s jellemű egyedek. Minthogy pedig ezen tanító rajzmeszter is leendvén, rajzolásra szabályszerint 190 pengő forintból álló bánatpénzzel ellátva megjelenni ezenell felszólítottanak. A' szerződés aláírása alkalmakor, az árverés utján megállapított kötésbérenek száztól tizede szavatosságul leszen lefektendő; a' szerződés külön feltételeiről pedig az említett hivatalnál szokott órákban értekezhetni. A' m. kir. építészeti főigazgatóság által. Budán, július 28án 1846k. évben. 2—3

Jelentés az 1847dik évi Mezei Naptár iránt.

A' magyar Gazdasági Egyesület által kiadott „Mezei Naptár“ 1847k. évre megjelent. Iránya az eddigi megmaradt, tartalma következő: 1. Korszámlálás és fogyatko-

zások. 2. Kamat- eselédbr- és bornyúztatási táblák. 3. A' 12 hónapból álló naptár idő- s vásárok jegyzékével. 4. A' népgazdaság javítása az újabb törvények szerint a) legelő- lők elkülönítése; b) tagosztály. 5. Szarvasmarhatenyésztés a) tejteltetés; b) hizlalás. 6. Sertésenyésztés. 7. A' mezei rendőrség. 8. Magyarok krónikája. 9. Magyarország földleírása. 10. A' jégverés ellen kölesönösen biztosító magyar egyesület. 11. Szemes- nek áll a' világ, vakeak az alamizsna. 12. Mulattató példabeszédes aprólék. 13. Versek. 14. A' fels. uralkodó ausztriai ház genealogiája. 15. Egyházi személytár. 16. Kormányi személytár. 17. Törvénytörvények s hatósági személytár. 18. Honi egyesületek. 19. Gazdasági intézetek. 20. Elemi iskolai tanítókat képező királyi intézetek. 21. A' magy. gazd. e- egyesület által lefolyt évben kiosztott jutalmazások. 22. Erdélyi nagyfejedelem. 23. Magyar- és erdélyországi vásárok. 24. Budapesti postarend. 25. Gazdasági s nép- könyvek hirdetése. Az ár jövedőre is az eddigi marad, példányonként bekötve és más- fél iv irópapírossal ellátva 9 ezüst krajczár; nagyobb mennyiségben készpénzért vevőknek 25 százal. engedeltek. Kapható és megrendelések a' jelen pesti vásár első napjaitól kezdve elfogadtatnak alulirtánl Pesten, Újvilág-utca Ilkey ház 2k emeleté- ben. — Fényes Elek, egyesületi előadó, mint a' „M. Naptár“ szerkesztője.

Hirdetvény.

A' nagyméltóságú magyar kir. udv. Kam- darab ürr, és 200 darab többnyire két éves ra rendelése következtében közhírre tétel- tük, hogy a' folyó évi augusztus 21, és 22k napjain Buda fővárosától 3/4 órányi távol- ságra fekvő budai városi uradalmi juh- akolban, ugymint: 380 darab anyajuh, 170 darab ür, és 200 darab többnyire két éves kos, mindnyájanspanyol származásuak, dél- előtti és délutáni szokott órákban tartandó nyilvános árverés utján a' többet igézők- nek el fognak adatni. 3—3

Gyári jelentés.

Gróf Zay Károly ő méltósága Trencsény megyében fekvő zay-ugrócezi posztógyára igazgatóságának szerencséseje van a' tisztelt közönség- nek ezenell jelenteni, miszerint a' nevezett gyár már teljes működésben levén, minden- nemű posztó — tüffel- toszing- nadrag s' b. kelméket, lehető legjutányosbáron, nagyobb mennyiségben is állit elő. Eddigi raktárai Zay- Ugrócezon, Bucányban, Trencsényben és Nagyszombatban léteznek; ideiglenes rakhelyel azonban vásárok alkalmikor mind Pesten, mind hazánk egyéb főkereskedelmi piaczaibírand. Kik e' gyártat bizalmokkal szerencsésitni akarják, sziveskedjenek akár egyenesen Zay-Ugróceza alulirt gyár i- gazgatóságához, akár Bucányba gyártulajdonos gr. Zay Károly ő mlgához, akár Nagy- zombath Richter Eduard posztó- és divatáruhoz utalni rendelvényeiket. Zay-Ugró- cezon, július 25én 1846. A' gyár igazgatósága. 1—3

Magyar pezsgőbor eladása. (Ausverkauf). Az isméretes, igen jót pezsgő, tartós, minden idegenszerű anyag hozzávegyitése nélkül készült, s ezen felül semmi föfájdalmat nem okozó magyar pezsgő (Dell' Adamy Mih. örökösei által gyártva) részlegenként igen jutányos áron egészen eladatik. Bővebb tudósítással szolgálnak felőte Weiss B. és társa irodájában Pesten a' nagyhid-utczabeli Weiss-féle ház 1ső emeletében 678. sz. alatt. 1—6

A' győri magyar színi egyelet résziről nyilvánítottik, hogy He t é ny i József szinigazgató urral 1846k. évi szeptember 1sőjén kezdendő 4 hónapra újabb biztosító szerződés kötöttet legyen: — a' t. cz. színművészek tehát ezen időszakra ohajtott fel- vételük iránt egyenesen jelenleg Balaton-Füreden levő He t é ny i József urrali érte- kezésre utasítottanak. Jankó Mihály egyleti jegyző által. 1—3

Dunavizállás august. 5én: 8' 0" 9" az 0 följött.